

*А. Прищепчук,
студентка,
Л. Кушмар,
кандидат філ. наук, доцент,
Київський національний торговельно-економічний університет*

ДО ПИТАННЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

У часи економічних перетворень на шляху до повноцінних ринкових відносин, Україна потребує висококваліфікованих фахівців, спроможних працювати як у вітчизняній, так і в міжнародній сфері. Процеси інтеграції світової спільноти, зокрема в галузі економіки, призводять до змін у вимогах, що висуваються до кваліфікаційної характеристики сучасного студента. За цих умов особливого значення набувають такі якості випускника вищого навчального закладу, як високий професіоналізм, ініціативність у вирішенні нетрадиційних задач, креативність, здатність до самоосвіти, до налагодження ділових контактів з іноземними партнерами та кваліфікованої професійної діяльності в іншомовному середовищі.

Однак, на нашу думку виникає низка питань, які є актуальними під час навчання іноземної мови за професійним спрямуванням:

1. Недостатній обсяг знань студентів у професійній сфері

При вивченні іноземних мов за професійним спрямуванням часом студенти (особливо на першому курсі навчання) є недостатньо обізнані з процесами у вузькій спеціалізованій сфері, що ускладнює якісне вивчення мови. Тобто, вивчаючи певний професійний термін іншомовними словами, студенту складно зрозуміти його суть без ознайомлення та засвоєння рідною мовою. Обізнаність викладача в цій темі допоможе студентам зрозуміти та усвідомити матеріал, який вони вивчають, оскільки педагог зможе викласти суть питання простими словами, а головне – доступно. Адже справжнє розуміння теми допоможе якісно ознайомитися з нею.

2. Програма спрямована на максимальний обсяг тем, що вивчаються, а не на якісне засвоєння матеріалу

За навчальний семестр студенти опрацьовують багато теоретичного матеріалу, в який входить багато тем. Тож, заняття проводяться з високою інтенсивністю. Проте висока інтенсивність – не завжди висока продуктивність. У бажанні охопити якнайбільше матеріалу, студенти часто втрачають прикладний зміст вивчення мови, а саме якісне засвоєння іншомовних термінів і визначень та практичне використання знань у своєму житті.

3. Пріоритети студентів

На нашу думку, в силах викладача створити середовище, де студент буде зацікавлений в отриманні практичних навичок, а не лише у високій оцінці в

журналі. Такого результату можливо досягти завдяки впровадженню інноваційних технологій в процес навчання. Необхідно також враховувати особливості кожного студента під час роботи на занятті. Тому, гадаю, потрібно відійти від оцінювання активності на парі, адже кожна людина намагається розвивати власну впевненість на занятті поступово, крок за кроком, виходячи зі своїх можливостей та особистих відчуттів. Відповідно передчасне оцінювання роботи на семінарі може знизити рішучість у володінні іноземною мовою. Тобто, окрім надання теоретичного матеріалу викладач має створити безпечне та комфортне середовище для власного розвитку.

4. Низький відсоток застосування інтерактиву

Іноземна мова – це як гра: вона не є акцентована на собі, як на предметі вивчення, а є інструментом для того аби знаходити спільну мову з ширшим колом осіб. А спокійно спілкуватися з людьми ми можемо лише в розслабленому стані, що студент і має вчитися робити на заняттях з іноземної мови. Такого ефекту можна досягти за рахунок ігор та інтерактивних методів навчання, що дозволяє переключити роботу свідомості з частоти засвоєння теоретичного матеріалу, на частоту креативності, вигадливості в різноманітних ситуаціях та більш прикладного використання мови в повсякденному житті. Тим більше, ігри дозволяють зняти напруження, провести більше стійких асоціацій під час засвоєння матеріалу та відійти від стереотипу, що вивчення мови – нудний процес з великою кількістю теорії, яка швидко забувається.

5. Приділяти більше часу говорінню на занятті

Не забуваймо, що мова – це цілковито і повністю практичне явище, тому варто акцентувати більше уваги на її реальному застосуванні, тобто говорінні. Я вважаю, що на говоріння має відводитися як мінімум 30 (тридцять) хвилин на занятті аби повністю поринути в іншомовне середовище. Також невід'ємною частиною практики має бути імітація професійних ситуацій з різноманітним розвитком сценаріїв та їхнім вирішенням.

6. Донесення до студентів необхідності застосування мови

«Іноземна мова – це інструмент для комунікації з людьми, а не сама мета вивчення» – зазначає Маріанна Паскаль, коуч-тренер з удосконалення англійської мови в бізнес середовищі [1]. Тобто, необхідно прищеплювати студентам розуміння того, що робити помилки у своєму говорінні – цілком природне явище. Часом оцінювання правильності своєї вимови на заняттях у студентські роки може перерости у звичку оцінювати себе під час реальних, живих розмов у повсякденні. Тому, викладачу потрібно донести своїм студентам усю важливість саме справжнього застосування мови для того аби людина, з якою ведеться розмова могла зрозуміти суть сказаного, а не високоефективну лексику та хід побудови думок.

Це також стосується вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням. Такий вид вивчення мови збагачений термінами, спеціалізованими в певній сфері, що подекуди ускладнює використання цієї лексики в життєвих прикладах. Тому,

вважаємо, цей метод є актуальним для освоєння іноземної мови. Адже дозволяє донести основний зміст сказаного до співрозмовника, незважаючи на спеціалізований запас слів. Як на мене, у професійному середовищі важливішим є отримання головної ідеї, про що йде мова, а ніж зосередження на правильній побудові своїх речень.

7. Лексика має відповідати останнім оновленням

Найбільшим каменем спотикання у вивченні професійної лексики є її невідповідність сучасним нормам застосування. Інколи матеріал, який використовується як викладачами, так і студентами є застарілим та неактуальним, тобто носії мови не вживають таку лексику у своїй діяльності. Це є неефективним не лише для встановлення комунікативних та ділових зв'язків з партнерами або іншими особами, а й для раціонального використання своїх основних життєвих ресурсів – уваги та часу. Тобто студент марно проводить свій час на заняттях, вивчаючи недієві методи та способи зв'язку з іншомовними людьми.

Звісно вдосконалення іноземної мови – це питання роботи кожного студента над власними навичками в поза навчальний час. Проте в цій темі не варто недооцінювати вклад викладача у систему освіти. Попри готовий навчальний план, складений Міністерством освіти, викладач має регулярно оновлювати інформацію для того, аби надавати своїм студентам достовірну інформацію, особливо якщо це стосується іншомовних термінів у певній професійній галузі, використання яких є головною складовою подальшої роботи.

8. Нестача практики з носіями мов

Незважаючи на всі старання викладача створити максимально схожі умови до іноземного середовища на семінарських заняттях, справжні здібності студента у володінні мовою проявляються під час спілкування з представниками культури, яка вивчається [2: 3]. Так студент зможе якісно оцінити свої можливості та свою моральну підготовку у живому спілкуванні, можливо, переосмислити власні стереотипи щодо діалогу та розмови з іноземцями. Адже саме в таких умовах студент починає мислити креативно, діяти залежно від обставин, які складаються, знаходити вихід з незручних ситуацій, та намагатися вирішити їх іноземною мовою. Це допомагає на практиці зрозуміти, які прогалини у вивченні має студент, та в яких темах необхідно удосконалити свої знання.

Тим більше, це допомагає удосконалити свої навички та вміння у спілкування з реальними іноземцями. Також, як бонус, студент повністю поринає у атмосферу іншої культури, а саме це допомагає ознайомитися з акцентом, інтонацією, вимовою, ситуаційними паузами, мовою жестів та тіла, емоційним забарвленням, характерним для носіїв мови. Отже, таким чином на практиці це дозволяє зрозуміти та винести для себе усі нюанси та деталі, які, можливо, упускалися під час теоретичного охоплення матеріалу.

Отже сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується компетентісним підходом до професійної підготовки майбутніх фахівців всіх спеціальностей. Беззаперечно важливість іноземної мови у формуванні фахових

компетентностей, їх власне функціональних компонентів та професійно важливих якостей, а також соціальних і особистісних характеристик майбутніх фахівців є беззаперечна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Програма навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання» Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Inozemna_mova_za_profesiynym_spryamuvannyam.pdf
2. Pascal Marianna. Learning a language? Speak it like you're playing a video game [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Ge7c7otG2mk>.